דף צפייה: שני קולות, שני מסמכים: מרקס מול ברנשטיין

יחידה 1 · אירופה במאה ה־19 · ❓ מה ההבדל בין הקריאה למהפכה לבין הקריאה לשינוי הדרגתי, וכיצד הוא נשמע במקורות של התקופה עצמה?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: מסע בזמן לסוציאליזם

⏱️ 2:06 דקות · youtube.com/watch?v=egfkie9nd6s

א לפני הצפייה ובמהלכה

לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. גם ילדים עבדו במפעלים במאה ה־19.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. מרקס ואנגלס קראו לפועלים להתאחד.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. הסוציאליסטים ההדרגתיים התנגדו לגביית מסים.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. מאבקי הפועלים לא הביאו לשום שינוי.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- איך מתוארת ההרגשה של הפועלים.
- מה מבטיחים מרקס ואנגלס.
- מה מציעה הקבוצה השנייה.
- אילו הישגים מוצגים בסוף.
- השאלה שהסרטון משאיר לצופים.

1. ⏸️ אחרי תיאור הפועלים: מה פירוש 'להרגיש שקוף'? למה זה מרגיש כמו ניצול?

_____

_____

2. ⏸️ אחרי הצגת הדרך ההדרגתית: מה יכול לשכנע בעל מפעל לקבל חוקים כאלה?

_____

_____

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. מה דרשו מרקס ואנגלס?

א. מהפכה ואחדות הפועלים | ב. חזרה לכפר | ג. שלטון של בעלי המפעלים

2. מה הוא איגוד עובדים?

א. מפעל חדש | ב. בית ספר | ג. קבוצה של עובדים שמגינה על זכויותיהם | ד. חוק נגד מסים

3. איזה מהבאים הוא הישג של מאבקי הפועלים?

א. הארכת שעות העבודה | ב. ביטוח בריאות ופנסיה | ג. העסקת ילדים

רגיל

1. הסבירו מדוע הרגישו הפועלים מנוצלים.

2. מה הקשר בין מסים לבין שירותים ציבוריים לפי הדרך ההדרגתית?

3. כיצד פעלו האיגודים המקצועיים?

אתגר

1. ברנשטיין כתב כמחצית המאה אחרי המניפסט. מה השתנה בעולם שגרם לו לחשוב שמהפכה אינה הכרחית?

2. חוו דעה: איזו דרך הוכחה כיעילה יותר בטווח הארוך? נמקו בעזרת ידע היסטורי.

ג 📜 ניתוח מקור משימה פעילה: שני מסמכים – שתי דרכים

קוראים בזוגות שני מקורות קצרים בעיבוד חופשי ומשווים ביניהם בטבלה.

מקורות: עיבוד חופשי מתוך 'המניפסט הקומוניסטי' (מרקס ואנגלס, 1848) ומתוך ספרו של אדוארד ברנשטיין על הסוציאליזם ההדרגתי (1899)

מקור א (מרקס ואנגלס): כל תולדות החברה הן תולדות מאבקי מעמדות. החברה שלנו מתפצלת לשני מחנות: הבורגנות והפרולטריון. הפועלים לא יכולים לשפר את מצבם בלי להפיל את הסדר הקיים כולו. יזדעזעו בעלי השלטון מפני המהפכה! לפועלים אין מה להפסיד מלבד כבליהם. פועלי כל העולם – התאחדו!

מקור ב (ברנשטיין): המציאות לא התפתחה כפי שנחזה. מעמד הביניים לא נעלם, והקריסה הגדולה לא הגיעה. לכן איננו צריכים לחכות להתמוטטות. עלינו לפעול כבר עכשיו – בבחירות, בפרלמנט, באיגודים ובחוקים – ולשפר צעד אחר צעד את חיי הפועלים. הדרך היא העיקר.

1. סמנו בכל מקור את המשפט המרכזי שמבטא את הדרך שלו.

2. מלאו טבלה: מי הכותב? מה הבעיה? מה הפתרון? באילו אמצעים?

3. מצאו במקור א שני מושגים מרכזיים והסבירו אותם.

4. מה הסיבה שמביא ברנשטיין לשינוי הדרך? מה בעצם הוא 'מתקן' אצל מרקס?

שאלה בסגנון בגרות

1. על סמך שני המקורות ועל סמך מה שלמדת, השווה בין שתי הדרכים של הסוציאליזם לפי תבחין אחד, והסבר מדוע לדעת ברנשטיין אין צורך במהפכה.

כרטיס יציאה · שני קולות, שני מסמכים: מרקס מול ברנשטיין

שם: _____ כיתה: _____

1. מה הסיסמה המפורסמת של המניפסט הקומוניסטי?

2. מה הציע ברנשטיין במקום מהפכה?